

Den smala vägen

Lars-Göran Wågberg, VTI
Mars 2005

Den smala vägen

Projekt som genomförts av VTI
författare: Lars-Göran Wågberg

På uppdrag av Sveriges Kommuner och landsting

Styrgrupp

Lars Lalander	Stockholms Gatu- och fastighetskontor
Lars Ohlsson	Trafikkontoret Göteborg
Carmita Lundin	Sveriges Kommuner och landsting
Anna Kanschat	Gatukontoret Malmö

Bakgrund

Stora resurser har satsats på trafiksäkerhetsområdet genom att säkra trafikmiljön för oskyddade trafikanter

Trafiksäkerhetsåtgärderna är nödvändiga och motiverade men innebär en ökad påfrestning på vägkonstruktionen

Gator som är i störst behov av trafiksäkerhetsåtgärder är i regel tungt belastade bussgator

Trafiksäkerhetsåtgärder

Åtgärd som vidtas vid en trafiksäkerhetsombyggnad är ofta att gatubredden minskas

Med smala körbanor menas i denna rapport 3,5 m och smalare.

*Belastningsbetingade sprickor orsakade av tung spårbunden trafik
Södra Förstadsgatan, Malmö*

*Sprickor orsakade av tung trafik på en smal gata i tätort.
Nya Tinnerforsvägen Linköping.*

Kraftigt slitage i hjulspåren på en avsmalnad gata, tidigare bred men gjordes smalare för byggande av cykelbana. Nya Tinnerforsvägen, Linköping

Kraftigt slitage från trafik med dubbade däck. Westmannagatan, Linköping

Effekter av TS-ombyggnader

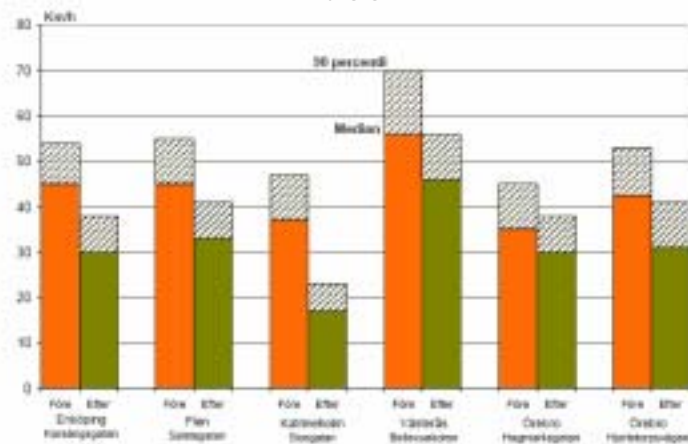
Undersökning av effekter av TS-åtgärder i fem kommuner:

- Enköping
- Flen
- Katrineholm
- Västerås
- Örebro

(VTI Meddelande 930)

TS-ombyggnader har effekt

Figur 10.1 Bilarnas medianhastigheter och 90-percentiler i de undersökta platserna före och efter åtgärd.

Figur från VTI Meddelande 930 sid 119

Syfte

Syftet med rapporten är att ge råd hur smala körbanor ska designas med avseende på:

- slitlagerbeläggning
- strukturell styrka
- resistens mot deformation

Verktyg för val av beläggning

Tre delar bestående av:

- Val av slitlager mot bakgrund av mängden trafik med **dubbade fordon**
- Dimensionering av vägkonstruktionen med tanke på den **koncentrerade trafiken**
- Val av beläggningstyper med tanke på risken för **plastiska deformationer**

Val av slitlager

Bygger på av VTI
utvecklade
”slitagemodellen”
VTI-notat 21-1997
VTI Särtryck 304

Val av slitlager

Materialkrav slitlager	ÅDT _{tot} 500-999		ÅDT _{tot} 1000-1500		ÅDT _{tot} >1500	
	Bredd 3,25 m	Bredd 3,5 m	Bredd 3,25 m	Bredd 3,5 m	Bredd 3,25 m	Bredd 3,5 m
Kulkvarnsvärde	9-11	10-12	7-9	8-10	7-9 ¹	7-9 ¹
Stenstorlek mm	8-11	8-11	11	11	11-16 ²	11-16 ²
Beläggningstyp	ABT	ABT	ABT, ABS,	ABT, ABS,	ABS,	ABS,

¹ Om ÅDT är betydligt högre än ÅDT_{tot} 1500 bör det lägre kulkvarnsvärdet väljas

² 11mm som största stenstorlek är att föredra eftersom en sådan beläggning är lättare att utföra med god kvalitet

ÅDT_{tot} i tabellen = ÅDT_k

Dimensionering av vägkonstruktion

- Bygger på VTI:s samlade erfarenhet inom bärighetsområdet samt PMS-objekt

vti
FINDING A BETTER WAY

vti
FINDING A BETTER WAY

 Sveriges
Kommuner
och Landsöing

Dimensionering av vägkonstruktion

På grund av den extremt spårbundna, dubbelriktade trafiken bör konstruktionen designas för 2,5 gånger den tunga trafikens andel.

Denna åtgärd bör omfatta ca 50-75 meter på var sida om den avsmalnade ytan

Exempel

$$N_{\text{ekv}} = \text{ÅDT}_k * 3,65 * A * B * n$$

Normal fall

ÅDT _k	500
Andel tung trafik	10 %
Standardaxel	1,3
Antal ekvivalenta standardaxlar N _{ekv} →	
$500 * 3,65 * 10 * 1,3 * 20$	<u>474 500 (TK 1)</u>

Kompensation

ÅDT _k	500
Andel tung trafik 2,5*10	25 %
Standardaxel	1,3
Antal standardaxlar N _{ekv} →	
$500 * 3,65 * 25 * 1,3 * 20$	<u>1 186 250 (TK 3)</u>

Val av beläggningslager med tanke på plastiska deformationer

- Bygger på VTI:s samlade erfarenhet, VTI:s prognosmodell samt Vägverkets anvisningar

Val av beläggning med tanke på plastiska deformationer

På högtrafikerade gator och vägar,
ÅDT_{tot,tung} >1500 där ett bindlager behövs bör
detta designas enligt Vägverkets ATB Väg, i form
av ett deformationsresistent bindlager (ABb).

Denna åtgärd bör omfatta 50- 75 meter på var sida
om den avsmalnade ytan.

Problem i cirkulationsplatser

Svängande och vridande hjul, speciellt med dubbdäck genererar en extra påfrestning för slitlagerbeläggningen.

Problemet verkar vara störst på cirkulationsplatser med ABS-beläggning.

Det finns behov av att specificera vilken typ av slitlagerbeläggning som ska användas i cirkulationsplatser.

Inkluderas ej i denna rapport.

Alternativ till asfaltbeläggningar

Som alternativ till asfalt kan andra material användas t ex platsgjuten betong och betongmarksten

Problem kan uppstå vid övergångar mellan olika material

I dessa fall är det viktigt att spänna in de olika ytorna

Samverka över gränserna

Ju mer komplex och innehållsrik våran stadsmiljö blir desto viktigare är det att samarbeta över gränserna.

Viktigt att inte enbart titta på ett material i taget utan att titta på materialen tillsammans med andra eftersom det är så det ser ut i stadsmiljön idag.

Skador mellan övergångar

Övergångskonstruktioner

Mer på gång!